

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Turvapaikanhakijoihin kohdistuva vihapuhe-
kansalaiset sosiaalisen median keskustelupalstoilla

Janica Helppolainen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2016
Sosiaalialan koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

HELPPOLAINEN, JANICA:

Turvapaikanhakijoihin kohdistuva vihapuhe – Kansalaiset sosiaalisen median keskustelupalstoilla

Opinnäytetyö 29 sivua, joista liitteitä 0 sivua
Marraskuu 2016

Opinnäytetyössä lähtökohtana oli kiinnostus siihen, millaisia asenteita ja käsityksiä suomalaisilla on vuonna 2016 turvapaikanhakijoita kohtaan. Tutkimus toteutettiin tarkastelemalla internetin keskustelupalstoja, tarkemmin sanottuna Suomi24, Kaksplus ja Vauva.fi -keskustelupalstoja sekä Facebookin Rajat kiinni! -kansanliikkeessä esiintyviä julkaisuja. Työssä esitettyjä näkemyksiä ei voi yleistää kaikkiin suomalaisiin, koska tutkimuksessa tarkasteltiin vain nettikeskusteluja edellä mainituilla sivustoilla.

Aihetta tutkittiin sosiaalisen median kautta. Aineisto kerättiin internetin keskustelupalstoilta, koska maahanmuuttokeskustelusta ja maahanmuuttokriittisyydestä on tullut yksi pääpuheenaiheista vuonna 2016. Kirjallista materiaalia kerättiin kahden viikon ajan 1.5.2016–15.5.2016 Suomi24, Vauva.fi ja Kaksplus -sivustojen keskustelupalstoilta sekä Facebookin Rajat kiinni! -kansanliikkeen julkaisuista. Alkuperäisenä tavoitteena oli tutkia, millaista maahanmuuttokeskustelu on internetin keskustelupalstoilla. Tutkimuksen edetessä selvisi, että suomalaisten puhetapa keskustelupalstoilla on pääsääntöisesti negatiivista. Sen vuoksi tutkimusta rajattiin ja tarkasteltiin vain negatiivisia kirjoituksia.

Tutkimuksessa ei otettu kantaa siihen, miten yleistä negatiivinen puhe on, vaan tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaista negatiivinen puhe on. Tutkimuksessa ei ollut tarkoituksena selvittää, miksi suomalaiset eivät hyväksy turvapaikanhakijoita, vaan aineistolla pyrittiin selvittämään keskustelijoiden omia käsityksiä omista asenteistaan ja ajatuksistaan. Tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena oli kirjoittajan tapa kirjoittaa palstalle. Kerätty aineisto jaettiin viiteen kategoriaan: suomalaisten kulttuurin puolustajiin, rahakirstun vartijoihin, naisten turvaajiin, rasisteihin sekä vihaisiin. Kategoriat kuvasivat keskustelupalstoilla kirjoittavien ihmisten näkemyksiä palstoille kirjoitettuna, ei turvapaikanhakijoita.

Asiasanat: maahanmuuttokeskustelu, vihapuhe, maahanmuuttokriittisyys, sosiaalinen media

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in social services

HELPPOLAINEN, JANICA:

The hate speech towards asylum seekers in the internet forums – the citizens in the social media forums

Bachelor's thesis 29 pages, appendices 0 pages
November 2016

The immigration debate has become one of the main subject of discussion topic in the internet forums. The thesis was based on the interest in the fact that what kind of attitudes and perceptions people have in Finland towards asylum seekers. The material was collected from the Internet forums and the Internet forums were followed for two weeks. More specific the Internet forums were Suomi24, Kaksplus and Vauva.fi forums. The publications of a Facebook group called Rajat kiinni! were also followed. The thesis cannot be generalized to all the people in Finland because the study was based on the discussions on certain sites.

The original idea of the thesis was to explore what kind the immigration debate is in the online forums. However, the study found out that the way of speaking in the forums was generally negative and that is why only the negative writings were followed. The study also found out that the people often write only on the basis of emotion and the writings in the internet forums are not always empathic.

The material was divided into five categories. The categories described the people's views written in the forums. By following the discussions it was possible to understand how the writers felt and what they thought about the asylum seekers. It was found out on the basis of written materials that there is prejudice towards asylum seekers. The writers in the forums were concerned for example about the cultural differences or the writers were worried if the asylum seekers come to Finland because of the social security.

Key words: social media, asylum seeker, immigrant, perception, Internet forum

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TURVAPAIKANHAKIJAT SUOMESSA VUONNA 2016.....	7
	2.1 Maahanmuutto	7
	2.2 Kotoutumisen prosessi.....	9
3	SUOMALAISEN KULTTUURIN PUOLUSTAJAT.....	11
	3.1 Kulttuurien kohtaaminen	11
4	SOSIAALINEN MEDIA JA VIHAPUHE.....	13
5	TUTKIMUSYMPÄRISTÖ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
	5.1 Tutkimusympäristö	15
	5.2 Tutkimuksen toteutus.....	16
	5.2.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoite.....	16
	5.2.2 Tutkimuksen aineiston keruu	17
	5.2.3 Aineiston analysointi.....	18
6	KESKUSTELUPALSTOJEN TARKASTELUA	19
	6.1 Keskustelupalstojen kommenttien jaottelu ryhmiin	19
	6.1.1 Suomalaisen kulttuurin puolustaminen.....	20
	6.1.2 Rahakirstun vartioiminen.....	21
	6.1.3 Naisten turvaaminen	22
	6.1.4 Rasistiset kommentit.....	23
	6.1.5 Vihan kommentit.....	24
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	25
	7.1 Yhteenveto	25
	7.2 Tulosten pohdintaa.....	26
8	POHDINTA.....	28
	LÄHTEET.....	29

1 JOHDANTO

”Suomi on sitoutunut YK:n pakolaissopimukseen eli Geneven sopimukseen. Pakolaissopimus, kuten myös muut kansainväliset sopimukset, kuten Euroopan ihmisoikeussopimus ja YK:n kidutuksen vastainen sopimus, sitovat Suomea pakolaisia koskevissa asioissa. Suomi on myös EU-maa, joten Suomea sitovat normit, kuten säädökset turvapaikkamenettelystä. Suomella on kansainvälinen velvollisuus auttaa myös pakolaisia, jotka eivät ole turvassa omassa maassaan.” (Pakolaisneuvonta 2016.)

Yli 60 miljoonaa ihmistä on lähtenyt kotimaastaan ja paennut vainoa tai sotaa. Määrä on suurin sitten toisen maailmansodan ja tilanne on erittäin kriittinen useassa maassa. Irakissa ja Syyriassa on käynnissä sisällissota sekä Afganistanissa ja Somaliassa on käynnissä aseellisia konflikteja. Väkivalta sekä terrorismi ovat jokapäiväistä elämää ja pakenevia ihmisiä on paljon, koska maailma on turvaton ja vaarallinen. Konfliktien ja kriisien suurimmat pakolaisaallot ovat kohdistuneet aluksi kriisimaiden naapurimaihin ja suurin osa pakolaisista jäävätkin naapurimaihin. 86 % pakolaisista asuvat kehitysmaissa. Uusia pakolaisia tulee koko ajan lisää ja valtaosa ihmisistä ovat pakolaisina maan sisällä, mutta yhä enemmän pakolaisia on myös rajojen ulkopuolella. (Migri 2016.) UNHCR:n mukaan Euroopan pakolaistilanne ei ole kuitenkaan niin paha kuin Euroopassa kuvitellaan. Maailman kaikista pakolaisista vain kuusi prosenttia tulevat Eurooppaan. (UNHCR 2016.)

Iskuja vastaanottokeskuksiin ja vihapuhe kiehuu keskustelupalstoilla. Vuoden 2016 aikana vastaanottokeskuksiin ja hätämajoitusyksiköihin on tehty tuhopolttaja, tuhopolton yrityksiä ja muita iskuja. Vastaanottokeskuksiin on kohdistettu myös muuta ilkivaltaa. Iskujen taustalla on ollut rasistisia motiiveja. (Yle 2016.) Maahanmuuttajat tai maahanmuuttokeskustelu ei ole uusi ilmiö, mutta vihapuhetta esiintyy tällä hetkellä niin kaduilla kuin keskustelupalstoillakin. Ennakkoluulot ovat muuttuneet sanoiksi ja jopa teoiksi. Kun hyväksymme väkivaltaisen puheen, hyväksymme myös väkivallan, koska myös puhe on teko. Suomalaiset koetaan aroiksi ilmaisemaan mielipiteitään reaali maailmassa. Internetin keskustelupalstoilla kuitenkin vilisee vihapuhetta sekä vallitsee ilmapiiri, jossa kiistetään maahanmuuttajien asema yhteiskuntamme täysivaltaisina jäseninä.

Tässä opinnäytetyössä lähtökohtana on kiinnostus siihen, että millaisia asenteita ja käsityksiä suomalaisilla on vuonna 2016 turvapaikanhakijoita kohtaan. Asiaa selvitetään tarkastelemalla internetin keskustelupalstoja, tarkemmin sanottuna Suomi24, Kaksplus ja Vauva.fi

keskustelupalstoja sekä Facebookin Rajat kiinni! -kansanliikkeessä esiintyviä julkaisuja. Työssä esitettyjä näkemyksiä ei voi yleistää kaikkiin suomalaisiin, koska tässä on tarkasteltu vain nettikeskusteluja tietyillä sivustoilla.

Keräsin aineistoni internetin keskustelupalstoilta, koska maahanmuuttokeskustelusta ja maahanmuuttokriittisyydestä on tullut yksi pääpuheenaiheista. Tutkin ilmiötä sosiaalisen median kautta, koska yhä useampi suomalainen hakee tietoa itseään kiinnostavista asioista sosiaalisesta mediasta. Tutkimuksen lähtökohtana oli tutkia sosiaalisen median puhetta, joten oli loogista seurata keskustelua juuri sosiaalisessa median keskustelupalstoilla eikä esimerkiksi haastattelemalla suomalaisia. Kaikki keskustelu ei ole myöskään pysynyt lain sallimissa rajoissa. Tutkimukseni avulla en voi selvittää miksi suomalaiset eivät hyväksy turvapaikanhakijoita. Aineistollani pyrin selvittämään keskustelijoiden omia käsityksiä omista asenteistaan ja ajatuksistaan. Ihmisillä ei ole aina kykyä reflektoida omia ajatuksiaan vaan usein kirjoitetaan vain tunteiden pohjalta.

2 TURVAPAIKANHAKIJAT SUOMESSA VUONNA 2016

”Maailmassa on meneillään suurin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. YK:n pakolaisjärjestön mukaan kymmenet miljoonat ihmiset ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan sotia, vainoja ja konflikteja. Kansainväliset sopimukset velvoittavat Suomea vastaanottamaan kansainvälistä suojelua tarvitsevia turvapaikanhakijoita. Turvapaikanhakijat lähtevät kotimaastaan useista ja erilaisista syistä. He pakenevat sotaa, turvattomuutta sekä vainoa. Suurin osa pakolaisista päätyy oman maansa lähialueille, mutta osa heistä hakeutuu myös turvapaikanhakijoiksi esimerkiksi Eurooppaan.”(Sisäministeriö 2016.) Sisäministeriön tilastojen mukaan turvapaikanhakijamäärät Suomessa ovat 2000-luvulla vaihdelleet 1 500 ja 6 000 hakijan välillä. Euroopan pakolaiskriisin aikaan Suomeen saapui vuoden 2015 aikana 32 476 turvapaikanhakijaa. Vuonna 2014 turvapaikanhakijoita oli 3651. (Sisäministeriö 2016.)

2.1 Maahanmuutto

”Maahanmuuttaja on kuka tahansa henkilö, joka on muuttanut maasta toiseen. Käsite sisältää sekä vapaaehtoiset, perhesidetaustaiset että pakolais- tai turvapaikanhakijataustaiset henkilöt. Käsitteenä maahanmuuttaja eivät ota kantaa niihin syihin, joiden vuoksi henkilö on muuttanut toiseen maahan. Kaikki maahanmuuttajat lähtevät eri taustoista”. (Migri 2016.)

Pakolaisuuden edellytykset ja pakolaisille kuuluvat oikeudet määritellään YK:n pakolaissopimuksessa, joka laadittiin vuonna 1951 ja Suomi allekirjoitti sopimuksen vuonna 1968. Pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan pakolainen on henkilö, ”jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne.”(L 77/1968.) ”Pakolaissopimuksen keskeisin säännöistä on palautuskielto. Sen mukaan pakolaissopimuksen allekirjoittanut valtio ei saa palauttaa pakolaista alueelle, joissa hänen

henkeään tai vapauttaan uhataan rodun, uskonnon, kansalaisuuden, yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi.’’ (L 77/1968.)

Suomi on sitoutunut kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ja myös pakolaisuus määrittellään kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Suomi on sitoutunut Euroopan ihmisoikeussopimukseen, YK:n kidutuksen vastaiseen sopimukseen sekä Eurooppalaiseen yleissopimukseen. Sopimuksien vuoksi Suomella on oikeuksia ja velvollisuuksia. Suomi kuuluu myös Euroopan Unioniin ja EU:n direktiivit säätelevät turvapaikanhaku prosessia. Kansainvälisten sopimusten perusteella ihmisellä on aina oikeus hakea turvapaikkaa. (UNHCR 2016.)

Ulkomaalaislaissa pakolaisella tarkoitetaan ainoastaan niitä, jotka ovat saaneet Geneven pakolaissopimuksessa määritellyn turvapaikan eli pakolaisen aseman. Kiintiöpakolaiset ovat henkilöitä, joilla on YK:n myöntämä pakolaisstatus ja kiintiöpakolaisille Suomi on myöntänyt oleskeluluvan pakolaiskiintiön puitteissa. Yleisesti pakolaisella kuitenkin tarkoitetaan usein kaikkia Suomesta oleskeluluvan saaneita henkilöitä. (Pakolaisneuvonta 2016.)

Turvapaikanhakija on henkilö, jolla ei ole vielä pakolaisstatusta (Frisk & Tulkki 2005, 48). Turvapaikanhakijalle ei ole vielä myönnetty turvapaikkaa, vaan hän on saapunut maahan itsenäisesti ja hakee turvapaikkaa tai oleskelulupaa. Turvapaikanhakijasta tulee oleskeluluvan saanut henkilö hänen saatuaan myönteisen päätöksen oleskeluluvasta. (Frisk & Tulkki 2005, 49.) Turvapaikanhakija voi hakemuksen käsittelyn ajan asua joko vastaanottokeskuksessa tai yksityisessä majoituksessa. Vastaanottokeskus huolehtii turvapaikanhakijoiden vastaanotosta, majoituksesta, palveluista sekä odotusaikaa tukevista toiminnoista. Hakijalla ei itsellään ole mahdollisuutta valita vastaanottokeskusta. Turvapaikanhakijalla on mahdollisuus asua myös yksityismajoituksessa, esimerkiksi sukulaisten tai ystävien luona, mutta silloin hänen on itse huolehdittava asumisesta aiheutuvista kustannuksista. Turvapaikanhakija on oikeutettu sosiaali- ja terveystalouteen ja turvapaikanhakijoiden toimeentulotulo turvataan vastaanottorahalla. Vastaanottorahalla katetaan kaikki eläminen asumista lukuun ottamatta. Vastaanottojärjestelmä kuuluu sisäministeriön alaisuuteen ja vastaanottokeskuksista vastaavat kunnat ja SPR sekä kolmannen sektorin toimijoita. (Himanen & Könönen 2010, 106.)

Turvapaikanhakijalle saatetaan myöntää oleskelulupa pakolaisuuden, henkilökohtaisen vainon, toissijaisen suojelun tai yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella. Kansainvälistä suojelua myönnetään Suomessa turvapaikkoina tai toissijaisena suojeluna. Pakolainen ei saa aina

turvapaikkaa, jos pakolaisuuden määritelmät eivät täyty, mutta pakolaista aina ei voida kuitenkaan palauttaa paikkaan, jossa hän voisi joutua kidutuksen, epäinhimillisen kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi. Tässä tilanteessa on mahdollista myöntää oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella. Hakemus voidaan myös hylätä, jolloin turvapaikkaa Suomeen ei myönnetä. (Himanen & Könönen 2010, 107.) ”Maahanmuuttajan oleskelulupa voi olla määräaikainen tai pysyvä. Määräaikainen oleskelulupa voi olla jatkuva (A) tai tilapäinen (B). Pysyvää lupaa (P) voi yleensä hakea neljän vuoden jatkuvan A-luvalla oleskelun jälkeen. Kansainvälistä suojelua saaville myönnetään yleensä A-lupa enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan.” (Migri 2016.)

2.2 Kotoutumisen prosessi

Jokaisen maahanmuuttajan on käytävä läpi uuteen kotimaanhan sopeutumisen prosessi, jota kutsutaan kotoutumiseksi. Kotoutumisella viitataan niihin toimenpiteisiin, joita yhteiskunta tarjoaa kotoutumisen tukemiseksi ja mahdollistamiseksi. Kotoutuminen on laissa määritelty ja kotoutumisen avulla pyritään antamaan ne taidot ja tiedot, joita yhteiskunnassa sekä tulevassa työelämässä vaaditaan. (L 1386/2010.) ”Kotoutumisella voidaan myös tarkoittaa maahanmuuttajan kehitystä, jonka päätavoite on, että maahanmuuttaja osallistuu tulevaisuudessa työelämään sekä yhteiskunnan toimintaan säilyttäen samalla kuitenkin myös omaa kulttuuria ja kieltä.” (Himanen 2010, 50).

Alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttajan kotoutumisen lähtökohdat. TE-toimisto vastaa työttömien työnhakijoiden alkukartoituksesta, joka usein painottaa kielitaidon ja opiskeluhistorian kartoittamista. Tarkoituksena on löytää työnhakijoille omia valmiuksia vastaava koulutus. Kunta vastaa muiden kuin TE-toimiston asiakkaana olevien alkukartoituksesta, kuten esimerkiksi kotiäitien tai eläkelaisten alkukartoituksesta. Alkukartoitus pohjautuu kotoutumislakiin ja kotoutumispalveluihin ovat oikeutettuja oleskeluluvan saaneet maahanmuuttajat. (Himanen 2010, 51.) Kotouttamistyötä tehdään pääasiassa siis sosiaalipalveluissa sekä TE-toimistossa, joissa laaditaan kotoutumissuunnitelmat. Kotoutuminen uuteen maahan on elinikäinen prosessi, mutta lainsäädännössä kotoutumissuunnitelman ajaksi on määritelty kolme vuotta. Kotoutumisaikana maahanmuuttajan on tarkoitus hankkia työelämässä tarvittava kielitaito ja muut valmiudet yhteiskunnassa toimimiseen. TE-toimistossa on laadittava kotoutumissuunnitelma sisältää tavoitteet

kieliopinnoista sekä muista toimenpiteistä, joiden tarkoitus on auttaa maahanmuuttajan integroitumista suomalaiseen työelämään.. (Himanen 2010, 52.) Tulkkauspalvelut ovat myös luonnollinen osa maahanmuuttajien kotoutumisajan palveluja. ”Tulkkauskulut kuuluvat valtion korvausten piiriin siinä tapauksessa kun ne liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, ja maahantulon alkuvaiheeseen liittyvään kotoutumista edistävien palveluiden perehdyttämiseen kunnassa sekä kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön.” (TEM ohje 17.1.2005 0/3/2005 TM.)

”Jos uusi yhteiskunta ei halua tai osaa ottaa maahanmuuttajaa vastaan eikä auttaa häntä sopeutumaan, maahanmuuttaja voi kokea itsensä syrjäytyneeksi. Maahanmuuttajan tapa reagoida syrjäytymiseen riippuu hänen menneisyydestään, kasvatuksesta ja koulutuksesta. On yleistä, että erikieliset ja kulttuureiltaan erilaiset maahanmuuttajaryhmät yrittävät hakeutua toistensa keskuuteen, koska heillä on kaikilla sama lähtökohta.”(Baghbani 2014, 17–18.) Alkuvaiheessa sopeutumista helpottavat sosiaaliset kontaktit esimerkiksi oman kulttuurin edustajien kanssa ja se auttaa sopeutusmisprosessissa (Frisk 2005, 57). ”Integroitumisen myötä maahanmuuttajasta tulee yhteiskunnan tasavertainen jäsen. Integrointia määritellään sen kautta kuinka yhteiskunta pystyy kotouttamaan maahanmuuttajat niin että he pystyvät osallistumaan tasavertaisina uuden kotimaansa yhteiskunnallisiin toimintoihin. Täydellisen integraatioon saavuttamiseksi maahanmuuttajien tulee saavuttaa sosiaalinen kansalaisuus. Maahanmuuttajien tulee myös pystyä harjoittamaan valtion kansalaisen oikeuksia ja velvollisuuksia.” (Valtonen 1999, 207-208.)

3 SUOMALAISEN KULTTUURIN PUOLUSTAJAT

3.1 Kulttuurien kohtaaminen

Käyttäytymismallit tai vuorovaikutuksen muodot, joiden välityksellä yhteisö saa jäsenensä toimimaan tai ajattelemaan yhdenmukaisella tavalla, ovat eräänlaisia vakiintuneita ja hyväksytyjä toimintamalleja. Toimintamallit esimerkiksi monikulttuurisuudesta opitaan kokemuksen kautta ja mallit siirtyvät yleensä ympäröiviltä ihmisiltä toisille sekä kasvatuksen kautta vanhemmilta lapsille. Käyttäytymismallit siirtyvät myös koululaitoksen kautta yhteiskunnan jäsenille ja on tyypillistä, että ne vaihtelevat aikakauden ja paikan mukaan. (Frisk, Tulkki 2005, 15.)

Yksinkertaisimmillaan monikulttuurillisuus tarkoittaa, että yhteiskunnassa elää rinnakkain monia, kulttuuriltaan toisistaan poikkeavia ryhmiä. Monikulttuurillisuus tarkoittaa myös haasteita sekä tarvetta kyetä toimimaan uudenslaisissa tilanteissa (Huttunen, Löytty & Rastas 2005, 23). Monikulttuurisuuden voitaisiin myös määrittellä olevan yhteiskunnan tila, jossa erilaisia kulttuureita vaalitaan ja arvostetaan. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa erilaisia kulttuureita ja niiden edustajia on näkyvästi esillä ja jokaisella on oikeus harjoittaa omaa kulttuuriaan ja elää oman kulttuurinsa normien mukaisesti. (Huttunen yms. 2005, 24.)

Monikulttuurillisuuden haasteet kohdistuvat instituutioihin, kuten kouluihin, poliisilaitokseen sekä terveydenhuollon palveluihin. Yhtälailta monikulttuurillisuus kohdistuu yksilöihin erilaisissa arkipäivän tilanteissa. Arki monikulttuurisessa yhteiskunnassa haastaa jatkuvaan ja avoimeen dialogiin. (Huttunen yms. 2005, 23.) Suvaitsevaisuuden käsite on sulautunut monikulttuurisuutta koskevaan keskusteluun. Suomalaisessa keskustelussa suvaitsevaisuus koetaan rasismin vastakohtaksi. Suvaitsevaisuuden käsite viittaa esimerkiksi tavoiteltavaan yhteiskunnalliseen tilaan. Suvaitsevaisuutta pidetäänkin yhtenä ihmisen keskeisenä normina, jonka avulla määritellään, millainen on avoin, nykyaikainen, kansainvälinen sekä ”hyvä” ihminen. (Suurpää 2005, 42-43.)

Kansallismielisyys ajatustavan mukaan on olemassa rajoiltaan selkeitä valtioita, joihin kuhunkin kuuluu yksi yhtenäinen kansakunta. Kansakuntaa ylläpidetään esimerkiksi erilaisin symbolisin keinoin erilaisissa yhteyksissä. Suomalainen arkiympäristö on täynnä muistutuksia esimerkiksi kotimaisista tuotteista. Kotimaiset tuotteet mielletään puhtaiksi ja luotettaviksi. Virallista

symboliikkaa edustavat Suomen lippu ja kansallislaulu, jotka muistuttavat kansakuntamme olemassaolosta. (Pöyhtäri yms. 2005, 41.)

Äärimmäisessä kansallismielisessä eli nationalistisessa ajattelussa vieraiden kansojen, kulttuurien, etnisyyksien ja uskontojen sekoittuminen on äärinationalistisen ajattelun mukaan tuomittavaa. Monikulttuurillisuus mielletään edustavan juuri kulttuurien sekoittumista kannattavaa ajattelutapaa. Tämän vuoksi kansallismielisyyteen kytkeytyy toisinaan rasismia. Rasismi on historiallisesti ollut länsimaiselle politiikalle tyypillinen tapa luoda väestön sisälle eroja ja hierarkioita. (Himanen 2010, 80.)

Monikulttuurillisuuden vastustaminen voi johtaa rasismiin. Yksinkertaisesti rasismia voi määritellä kun ihmistä ei nähdä ihmisenä vaan ryhmänsä edustajana. YK:n rotusyrjinnän poistamista koskevassa sopimuksessa määritellään käsite "rotusyrjintä". "Rotusyrjinnäksi määritellään kaikkea rotuun, ihonväriin syntyperään tai kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvaa erottelua, poissulkemista tai etuoikeutta, jonka tarkoituksena tai seurauksena on ihmisoikeuksien ja perusvapauksien tasapuolisen tunnustamisen, nauttimisen tai harjoittamisen mitätöiminen tai rajoittaminen poliittisella, taloudellisella, sosiaalisella, sivistyksellisellä tai jollakin muulla julkisen elämän alalla." (Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus 37/1970.) Suomessa tuli voimaan myös uudistettu yhdenvertaisuuslaki joulukuussa 2014. Sen mukaan ketään ei saa syrjiä mihinkään ryhmään kuulumisen perusteella. (L 1325/2014.)

4 SOSIAALINEN MEDIA JA VIHAPUHE

Harto Pönkä määrittelee Sosiaalisen median käsikirjassa (2014) sosiaalisen median ennen muuta keskusteluksi, verkostoitumiseksi ja omaehtoiseksi yhteisöllisyydeksi. Sosiaalisen median palvelut tuottavat keskustelu- ja sisällöntuotantokanavan niin yksityishenkilöille, yrityshenkilöille kuin yhteiskunnallisille toimijoille. Tyypillistä Pönkän mukaan sosiaaliselle medialle on matala julkaisukynnys, avoimuus ja käyttäjälähtöisten ilmiöiden syntyminen. Sosiaalinen media tarjoaa myös mahdollisuuden omannäköisen verkkoindentiteetin luomiselle. (Pönkä 2014, 10.) Sosiaalisessa mediassa kaikki voivat julkaista omia ajatuksiaan ja mielipiteitään. Käyttäjät tuottavat pääosan sosiaalisen median sisällöistä itse. Sosiaalisessa mediassa muodostetaan yhteisöjä erilaisten mielenkiinnonkohteiden keskelle. Yhteisöissä jaetaan ajatuksia sekä vaihdetaan mielipiteitä vallitsevista yhteiskunnan ilmiöistä.

Suomen lain perusteella vihapuheella tarkoitetaan vähemmistöryhmiä leimaavaa ja halventavaa puhetta, joka voi myös yllyttää väkivaltaan kyseisiä ryhmiä kohtaan (L1889/39). ”Vihapuhe on kuitenkin yleistynyt käsite ja se ymmärretään myös verkkovihana, aggressiivisena puheena ja vihamielisenä keskusteluna, joka kohdistuu johonkin ryhmään tai yksittäiseen henkilöön.” (Pöyhtäri yms. 2013, 18–19.) Aggressiivista esiintymistä ja vihapuhetta voi kutsua jo vakiintuneeksi ilmiötä. Aggressiivista keskustelukulttuuria ja vihapuhetta esiintyy erityisesti internetissä ja siellä käytävissä verkkokeskusteluissa. Internet tarjoaa mahdollisuuksia erilaisten mielipiteiden kohtaamiseen, mutta internetin keskustelupalstat keräävät asiallisten kirjoittelun lisäksi paljon vihapuhetta. (Pöyhtäri yms. 2013, 20-21.) Keskustelupalstoilla kirjoitetaan esimerkiksi lukutaidottomista ja rikollisista turvapaikanhakijoista ja usein rasistiset väitteet esitetään sananvapauden nimissä. (Himanen 2010, 81.)

Yksi tärkeimmistä oikeuksistamme on sananvapaus, joka on säädetty myös perustuslakiin ja sananvapauslakiin (L 460/2003). Sananvapaus tarkoittaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan oikeutta ilmaista, levittää ja vastaanottaa tietoja ja mielipiteitä kenenkään sitä ennakolta estämättä. Sananvapaus on yksi demokraattisen yhteiskunnan keskeisistä perusteista. Sananvapaus kuuluu kaikille, mutta sananvapautta voidaan rajoittaa vain lailla ja syistä, jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, luottamuksellisten tietojen

paljastumisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovallan ja puolueettomuuden varmistamiseksi. (Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999.)

Sananvapaus on yhteiskuntamme perusoikeus, mutta se ei kuitenkaan toteudu täysin, koska sananvapaudellakaan ei ole sallittua loukata tai uhata ketään. Sananvapaus tarkoittaa oikeutta ilmaista ja vastaanottaa tietoa ja mielipiteitä sekä viestejä. Sananvapaudesta huolimatta ihmisellä itsellään on aina vastuu omista sanoistaan. Sananvapauslaki säätelee myös verkkoviestejä (Sananvapauslaki 460/2003) ja sosiaalisen median keskusteluryhmien kommentoinnit ja mielipiteet käsitetään verkkoviesteiksi. (Niiranen, Sotamaa, Tiilikka 2013, 16 – 17.)

5 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusympäristö

”Ihmisten käyttäytyminen on riippuvainen kulttuurista ja sen eettisistä periaatteista. Vieraan kohtaamiseen liittyy ennakoasenteita ja suhtautumistapoja, joista harva on edes tietoinen.” (Frisk 2005, 53-54.) Internetissä on paljon erilaisia keskustelupalstoja ja ne jakautuvat aiheen mukaisiin ryhmiin. Ryhmissä ihmiset keskustelevat ajankohtaisista asioista ja jakavat mielipiteitään heitä kiinnostavista aiheista. Sosiaalisessa mediassa keskustellaan omista asenteista ja suhtautumistavoista esimerkiksi turvapaikanhakijoita kohtaan, koska aihe on tällä hetkellä ajankohtainen sekä kiinnostava.

Tutkimukseni tutkimusympäristönä toimivat juuri internetin keskustelupalstat Suomi24, Kaksplus ja Vauva.fi sekä Facebookin ryhmä Rajat kiinni! -julkaisut. Kaikissa palveluissa voi vapaasti kommentoida eri keskusteluita, mutta kaikissa keskustelupalstoilla on kuitenkin säännöt, joita tulee noudattaa. Jokainen kommentoija on itse vastuussa kommenttinsa sisällöstä ja siitä, että ne ovat lain mukaisia. Keskustelupalstalla tulee olla asiallinen ja pitää kunnioittaa toisia ihmisiä. Herjaavat ja rasistiset kommentit ovat ehdottomasti kiellettyjä sekä rasistiset viestit ja rasistiset ilmaukset ovat keskusteluissa myös kielletty. Myös keksittyjen tarinoiden, joiden motiivina on kiihottaminen kansanryhmää vastaan, kirjoittaminen palstoille on kielletty. Keskustelupalstojen säännöissä kerrotaan myös, että tarpeen vaatiessa asiaton kirjoittaja jäljitetään ja tiedot luovutetaan poliisille. Keskustelupalstoilla toimii ylläpitäjiä, jotka moderoivat keskustelua ja ylläpitäjillä on oikeus esimerkiksi poistaa asiattomia julkaisuja. Ylläpitäjän vastuulla on, että keskustelupalstoilla ei esimerkiksi loukata kenenkään kunniaa tai yksityisyyttä. (Suomi24 2016.)

5.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää ja tulkita tutkittavaa aihettani. Tutkittavien määrä jäi tutkimuksessani suppeaksi ja tutkimukseen osallistujien valinnassa käytin harkinnanvaraista otosta. Tutkittavien kommenttien valinnan perustana oli se, että millaisia käsityksiä keskusteluun osallistujalla on aihealueesta. Tutkittavien kommenttien määrä rajoittui, koska huomasin, että en saa tutkimukseeni enää lisää uutta tietoa. (Metsämuuronen 2006, 128–129.) Laadullinen tutkimus sopii hyvin tutkimukseeni, koska pyrin tutkimuksellani kuvaamaan, ymmärtämään ja selittämään sosiaalisen todellisuutemme ilmiöitä. Seurasin tutkimuksessani Suomi24, kaksplus ja vauva.fi keskustelupalstoja sekä Facebookin Rajat kiinni! -kansanliikkeen julkaisuja. Seurasin keskusteluja kahden viikon ajan päivittäin.

5.2.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoite

Tässä opinnäytetyössä lähtökohtana on kiinnostus siihen, että millaisia asenteita ja käsityksiä suomalaisilla on vuonna 2016 aikoina turvapaikanhakijoita kohtaan. Asiaa selvitetään tarkastelemalla internetin keskustelupalstoja, tarkemmin sanottuna Suomi24, Kaksplus ja Vauva.fi keskustelupalstoja sekä Facebookin Rajat kiinni! -kansaliikkeessä esiintyviä julkaisuja. Työssä esitettyjä näkemyksiä ei voi yleistää kaikkiin suomalaisiin, koska tässä on tarkasteltu vain nettikeskusteluja tietyillä sivustoilla ja keskusteluryhmissä. Ajatuksenani oli tutkia millaista maahanmuuttokeskustelu on internetin keskustelupalstoilla. Huomasin kuitenkin heti, että suomalaisten puhetapa keskustelupalstoilla on pääsääntöisesti negatiivista. Sen vuoksi rajasin tutkimustani ja tarkastelen vain negatiivisia kirjoituksia. En ota tutkimuksessani kantaa miten yleistä negatiivinen puhe on vaan tutkin millaista negatiivinen puhe on.

Tutkimuskysymykset muodostuivat seuraavanlaisiksi:

Millaista on puhetapa sosiaalisen median keskustelupalstoilla koskien turvapaikanhakijoita?

Millaisia negatiivisia asenteita ja käsityksiä keskustelupalstojen perusteella näyttää olevan niillä suomalaisilla, jotka osallistuvat keskusteluun turvapaikanhajoista?

Tutkin asiaa sosiaalisen median kautta ja keräsin aineistoni internetin keskustelupalstoilta, koska maahanmuuttokeskustelusta ja maahanmuuttokriittisyydestä on tullut yksi pääpuheenaiheista sosiaalisessa mediassa. Tutkimusta tehdessäni huomasin, että kaikki keskustelu ei pysynyt lain sallimissa rajoissa. Tarkoituksena ei ole selvittää miksi suomalaiset eivät hyväksy turvapaikanhakijoita vaan tarkoitukseni on selvittää keskustelijoiden omia käsityksiä omista asenteistaan ja ajatuksistaan, koska ihmisillä ei ole aina kykyä reflektoida omia ajatuksiaan vaan usein kirjoitetaan vain tunteiden pohjalta.

5.2.2 Tutkimuksen aineiston keruu

Tutkimukseni aineistonkeruumenetelmänä toimi kirjallinen materiaali. Tutkittavasta ilmiöstä ei ole vielä paljon tietoa, koska tutkittava ilmiö on uusi. Haastattelu olisi voinut tuoda esille aiheeseen liittyviä normeja eikä niinkään normeihin liittyvää käyttäytymistä. (Tuomi 2009, 81). Kirjallinen materiaali on myös monipuolista tutkittavasta ilmiöstä saatua tietoa. Keräsin kirjallista materiaalia kahden viikon ajan Suomi24, Vauva.fi ja Kaksplus sivustojen keskustelupalstoilta sekä Facebookin Rajat kiinni! -kansanliikkeen julkaisuista. Keräsin kirjallista materiaalia 1.5.2016–15.5.2016 väliseltä ajalta ja olin keskusteluihin täysin ulkopuolinen ja osallistumaton tarkkailija. Tutkimuksessani on käytössä joukkotiedotuksen tuotteita kun keräsin ja analysoin turvapaikanhakijoita koskevia nettikeskusteluita. Nettikeskusteluita seuraamalla pääsin käsiksi miten suomalaiset kokevat turvapaikanhakijat vuonna 2016 ja mitä he ajattelevat turvapaikanhakijoista. Kirjallisten materiaalien perusteella selvisi ennakkoluuloja ja mielikuvia turvapaikanhakijoista.

Aineistoa löytyi keskustelupalstoilta paljon. Päivittäin löysin noin kolmekymmentä kommenttia eli yhteensä kahden viikon ajalta löysin 420 kommenttia. Luin keskustelupalstoja päivittäin kahden viikon ajan ja tallensin kommentteja tiedostolle. Tallensin tiedostolle vain kaikki uudet kommentit, eli en kirjoittanut samaa kommenttia useaan otteeseen. Kirjallista materiaalia kerätessä huomasin, että samanlaisia kommentteja ja argumentteja löytyi keskustelupalstoilta useita. Kahden viikon aineiston keruu jakson jälkeen tulostin kommentit ja aloitin materiaalin analysoinnin.

5.2.3 Aineiston analysointi

Perusanalyysimenetelmänä tutkimuksessa toimi sisällysanalyysi ja aineiston analysointi oli kolmivaiheinen. Ensiksi pelkistin aineistoni, sitten ryhmittelin ja lopuksi halusin luoda teoreettiset käsitteet. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108.) Se mistä olen tutkimuksessani kiinnostunut, näkyy tutkimuksen tarkoituksessa, tutkimusongelmassa ja tutkimustehtävässä. Kahden viikon tutkimusjakson jälkeen tulostin tallentamani kommentit ja leikkasin jokaisen kommentin omaksi paperinpalaksi, jotta voin jaotella kommentteja eri ryhmiin. Kävin läpi aineistoni ja erotin sekä merkitsin ne asiat, jotka sisältyivät tutkimukseeni. Käytin teemoittelua aineiston järjestämismuotona ja teemoittelussa painottui, mitä kustakin teemasta on sanottu. Lukumäärillä ei ole merkitystä tutkimuksessani vaan tutkimuksessani kyse on laadullisesta aineistosta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan. Ideanani oli etsiä aineistosta eri teemoja kuvaavia näkemyksiä ja pyrin etsimään teemojen sisältä näkemyksille yhteisiä ominaisuuksia.

6 KESKUSTELUPALSTOJEN TARKASTELUA

6.1 Keskustelupalstojen kommenttien jaottelu ryhmiin

Aineistoni koostuu kirjallisesta materiaalista, jonka olen kerännyt 1.5.2016–15.5.2016 väliseltä ajalta sosiaalisen median keskustelupalstoilta. Keskustelupalstoina toimivat Suomi24, Vauva.fi ja Kaksplus keskustelupalstat sekä Facebook ryhmän Rajat kiinni! – kansanliikkeen julkaisut. Kommentteja tutkimukseeni kertyi yhteensä 420. Aineistostani ei selviä kuinka monta kirjoittajaa palstoille tuona aikana kirjoitti, on mahdollista että eri nimimerkeillä on samakin kirjoittaja. On myös mahdollista että sama kirjoittaja on tuonut esiin näkemyksiä jotka sijoittuvat useampaan kuin yhteen ryhmään.

On myös mahdotonta tutkimuksen perusteella tietää sitä missä määrin joku kirjoittaja on oikeasti sitä mieltä mitä hän palstalle kirjoittaa. Näin ollen en pyri luokittelemaan kirjoittajia vaan kirjoitusten sisältöjä. Olen myös ottanut huomioon sen, että ihmisten luokittelu on eettisesti arveluttavaa. Ihmisellä voi olla samaan aikaan erilaisia tunteita ja asenteita. En siis pyri leimaamaan ketään ihmistä.

Olen jakanut keräämäni aineiston viiteen kategoriaan. Kategoriat kuvaavat keskustelupalstoilla kirjoittavien ihmisten näkemyksiä palstoille kirjoitettuna, ei turvapaikanhakijoita. Kiinnostukseni kohde on siis kirjoittajan tapa kirjoittaa palstalle.

Olen nimennyt ryhmät seuraavasti:

Ensimmäinen ryhmä on nimeltään suomalaisen kulttuurin puolustaminen. Ensimmäiseen ryhmään jaoteltiin ne kirjoitukset joissa kommentit liittyvät suomalaisen kulttuurin puolustamiseen. Kommenteissa esimerkiksi vaalitaan suomalaisuutta sekä vastustetaan globalisaatiota. Näissä kommenteissa on perusoletus, että maahanmuuttajat eivät tule sulautumaan kulttuuriimme ja maahanmuutto on haitallista Suomelle.

Toisen ryhmän nimenä on rahakirstun vartioiminen. Tämän ryhmän kommentit vastustavat maahanmuuttoa taloudellisilla syillä. Kommenttien mukaan turvapaikanhakijat kuormittavat järjestelmäämme ja elävät suomalaisten verorahoilla. Kommenteissa käsitellään myös esimerkiksi

Suomessa tällä hetkellä vallitsevaa työttömyyttä. Kommenteissa esimerkiksi mietitään, että jos suomalaisille ei ole tällä hetkellä tarjolla töitä, niin kuinka maahanmuuttajat voisivat työllistyä Suomessa.

Kolmannen ryhmän nimi on naisten turvaaminen. Tämän ryhmän kommentit perustuvat pelkoon suomalaisten naisten puolesta. Kommenteissa mietitään esimerkiksi katupartioita turvaamaan suomalaisia naisia, koska suomalaisten naisten koetaan olevan tällä hetkellä vaarassa.

Neljäs ryhmä on nimetty rasistiseksi kommentteiksi. Ryhmän kommentit ovat rasistisia ja halventavia. Tämän ryhmän kommentteja ei perustella vaan nämä kommentit kirjoitetaan tunteiden pohjalta ikään kuin kyseessä olisi tosiasia eikä vain oma mielipide. Viidettä ryhmää taas kutsutaan vihan kommentteiksi. Näissä kommenteissa ei ole näkyvissä oman toiminnan tarkastelua vaan ainoastaan vihainen tunteen ilmaisu.

6.1.1 Suomalaisen kulttuurin puolustaminen

Tähän ryhmään kuuluvat ne kommentit joiden mukaan maahanmuuttajien tulisi edustaa samaa arvomaailmaa kuin suomalaisetkin, muuten suomalaisuus syrjäytetään. Eräs kommentoija kirjoitti seuraavasti:

Millaiset ovat tavallisen kansalaisen keinot vastustaa tätä vahingollista maahanmuuttoa varsinkin noista muslimimaista muuta kuin äänestämällä perussuomalaisia ehdokkaita? Olisiko esim. suuri mielenosoitus eduskuntatalon eteen tehokasta kuten tehtiin suuren 90-laman aikaan? Joku keinohan täytyy olla että varsinkin nuo vaaralliset muslimit eivät miehitä vielä koko Suomea ja ala olemaan pomoina täällä.

Seuraavan näkemyksen mielestä on selvää, että kulttuurin häviäminen on selvää.

Suomalainen kulttuuri katoaa mamujen myötä.

Maahanmuuton myös oletetaan kuormittavan järjestelmää.

Länsimaihin suuntautuu massamuuttoa ja maahanmuuttajat kuormittavat järjestelmää.

Kommentoija vieroksuu erilaista uskontoa ja erityisesti islamilaisuus on yksi suomalaisten pelonaiheista.

Meidän ei tarvitse ottaa heidän uskontoaan huomioon ja muuttaa tapojamme.

Turvapaikanhakijat eivät sopeudu kulttuuriimme.

Kommenteissa ehdotettiin että turvapaikanhakijoita pitää auttaa kotimaassaan. Koetaan myös ongelmaksi, että Eurooppa täyttyy turvapaikanhaikoista. Yksi kommentoija myös totesi että missä islam, siellä ongelma.

6.1.2 Rahakirstun vartioiminen

Tähän ryhmään luokiteltiin ne kommentit joissa ilmenee huoli hyvinvointivaltion hyväksikäytöstä. Suomen sosiaaliturvaa ja toimeentulotukea pidetään asiana, joita turvapaikanhakijat metsästävät. Suomen Perustuslain mukaan velvollisuus on taata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja tämä koetaan keskusteluissa väärytenä. Kommentoijat uskovat, että turvapaikanhakijat saavat paljon rahaa Suomessa ja oletetaan, että turvapaikanhakijoille lahjotetaan esimerkiksi älylaitteita.

Seuraavassa esittelen neljä tyypillistä kommenttia:

Toimeentulotuki on monelle maahanmuuttajalle tai turvapaikanhakijalle porkkana tulla Suomeen. Suomi onkin turvapaikanhakijan taivas.

Turvapaikanhakijat tienavat hyvin Suomessa.

Turvikset eivät halua tehdä töitä vaan elävät suomalaisten verorahoilla.

Mamut saa älypuhelimet ilmaiseksi.

Kommentoijat ovat sitä mieltä että resurssit ja varat ovat vähenemässä. Tästä seuraa se että maahanmuuttajista johtuvia sosiaalimenoja ei katsota hyvällä.

Seuraavat kommentit kuvastavat näkemystä, jonka mukaan kantaväestöltä viedään eläkkeet sekä asunnot.

Köyhä tulevaisuus, jos noiden turvapaikanhakijoiden jälkeen rahat enää kantasuomalaisten eläkkeisiin myöhemmin riittävät

Nyt kaikki maailman asunnottomat sitten majoitetaan helsinkiin. Ei tietenkään koske kotimaan asunnottomia paitsi jos hekin lähtevät pois suomesta.

Kommenttien perusteella myös esimerkiksi nuoret mies turvapaikanhakijat rinnastetaan usein ISIS taistelijoiksi tai lomailijoiksi. Kommentoijien mielestä Suomen tulisi myös sulkea rajat ja kommentoidaan, että Maahanmuuttovirasto rikkoo perustuslakia, koska turvapaikkoja saadaan perusteettomasti. Osan kommenttien perusteella vain naiset ja lapset olisivat tervetulleita Suomeen turvapaikanhakijoiksi.

6.1.3 Naisten turvaaminen

Erityisesti naisten asema tuntuu puhuttavan keskustelupalstoilla. Keskusteluissa jaettiin uutisia, joissa turvapaikanhakija oli esimerkiksi tehnyt rikoksen ja täten kaikki turvapaikanhakijat leimattiin rikollisiksi. Seuraavien kommenttien perusteella koetaan pelkoa erityisesti naisten turvallisuuden puolesta.

Suomalaiset tytöt ja naiset ovat vaarassa turvapaikanhakijoiden keskellä.

Naisten kannattaa olla varuillaan kaupungilla...

Osa kommentteista koskivat myös katupartioita. Keskustelujen perusteella turvallisuuden ylläpitäminen tämän hetkisessä tilanteessa ei kuulu ainoastaan poliisille vaan myös siviileille ja keskustelupalstoilla sovittiin partioiden järjestämisestä sekä jaettiin partio kokemuksia.

Keskusteluista ilmeni, että turvapaikanhakijat koetaan erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin uhkana suomalaisille naisille ja katupartiot koettiin välttämättömyytenä turvallisuuden säilymisen kannalta.

Katupartiot turvaamaan suomalaisia naisia.

Katupartiot luovat turvallisuuden tunnetta...

6.1.4 Rasistiset kommentit

Kommentoijat kertovat kommenteissaan omia näkemyksiään turvapaikanhakijoista. Olen kerännyt tähän listan tavanomaisista rasistisista kommenteista, joita keskustelupalstoilta löytyi:

Laittomia pakolaisia.

Ensin vallataan pääkaupunki ja sit kohta ollaankin jo arabimaa.

Terroristit Suomessa ja korkea terroriuhka.

Maahanmuuttajat pitäisi karkottaa maasta!

Partalapset on pelkkiä elintasopakolaisia!

Keskustelupalstoilla vallitsee paljon rasistisia keskusteluja. Keskustelupalstoilla suunniteltiin esimerkiksi mielenilmauksia ja haluttiin siten ilmaista tyytymättömyyttä maahanmuuttopolitiikkaa kohtaan. Maahanmuuttopolitiikalle etsittiin keskustelupalstoilla myös syyllisiä ja keskustelupalstoilla esiintyi myös uhkailua kohdistuen niin turvapaikanhakijoihin kuin esimerkiksi poliitikkojakin kohtaan.

6.1.5 Vihan kommentit

Viimeisen ryhmäni nimesin vihan kommentteiksi. Vihan kommenteissa yleistä oli, että kommentit olivat perustelemattomia sekä kirjoitettu hetken mielihohteessa. Kommenteilla ilmaistiin vihaa turvapaikanhakijoita kohtaan ja annettiin vaikutelma, että turvapaikanhakijat eivät ole tervetulleita Suomeen. Kommenteista myös ilmeni ennakkoluuloja sekä negatiivisia asenteita turvapaikanhakijoita ja esimerkiksi islamilaisuutta kohtaan. Seuraavat kommentit ovat esimerkkejä, jotka sisältävät vihaa turvapaikanhakijoita kohtaan:

Sinne vaan kaduille hakattavaksi ja raiskattavaksi.

Armeijaan heti kun kieli on jonkin verran hallussa, heistä saamme päteviä taistelijoita turvaamaan Suomea.

Perjantaina kun menin bussilla ja olin jonossa bussiin, niin somaliakka kiilasi törkeästi kaikkien suomalaisten ohitse sisään bussiin! Mitä helvettiä tämmösellä paskasakilla tehdään?

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Yhteenveto

Turvapaikanhakijat tulevat eri maista ja eri kulttuureista. Tutkimuksessa tutkittavien keskustelupalstan kommentoijilla on ennakkoluuloja kuinka ihmiset eri kulttuureista pystyvät sopeutumaan yhteiskuntaamme. Tutkimustuloksissa ilmenee, että keskusteluihin osallistuvilla on ennakkoluuloja ja oletuksia maahanmuuttajia kohtaan. Keskustelupalstoilla maahanmuuttoa vastustetaan usein eri syin. Osa tutkimuksen keskustelupalstojen kommentoijista kokevat turvapaikanhakijat ja maahanmuuton uhkana suomalaiselle kulttuurille. Kommentoijat perustelevat kantaansa esimerkiksi sillä, että arvot eivät kohtaa. Myös esimerkiksi islamilaisuus koetaan tulosten perusteella uhkana.

Kommenteissa esiintyy myös pelkoja hyvinvointivaltiomme hyväksikäytöstä ja kommenteissa oletetaan, että turvapaikanhakijat saapuvat Suomeen sosiaalietuuksien vuoksi. Tulosten perusteella esimerkiksi nuoret mies turvapaikanhakijat rinnastetaan ISIS taistelijoiksi tai lomailijoiksi. Osa kommentoijista myös kokevat, että turvapaikkoja saadaan liian kevyin perustein. Myös naisten turvallisuus nostetaan keskustelupalstoilla esille. Naisten turvallisuuden kommenttien perusteella vaikuttavat erot arvoissa, kulttuureissa ja uskonnoissa. Keskustelupalstoilla myös epäillään pystykö julkinen valta pitämään suomalaiset naiset turvassa kaduilla. Naisten turvaamiseksi keskustelupalstoilla on ollut esimerkiksi suunnitteilla katupartioita.

Turvapaikanhakijoihin kohdistuu paljon myös rasisia ja vihaisia kommentteja. Kommenteissa turvapaikanhakijoita jaotellaan sellaisten ominaisuuksien mukaan joihin näitä ominaisuuksia omaava ei pysty itse vaikuttamaan. Kommenttien perusteella turvapaikanhakijat koetaan myös eriarvoisiksi kuin suomalaiset ja turvapaikanhakijoita myös arvotetaan eri ominaisuuksien perusteella. Vihainen ja rasisinen kommentointi ei rajoittunut pelkkiin turvapaikanhakijoihin vaan myös maahanmuuttajien oikeuksia ajaviin poliittikkoihin kohdistuu vihapuhetta. Myös mielenilmauksia suunniteltiin julkisilla keskustelupalstoilla.

7.2 Tulosten pohdintaa

Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen edellyttää avoimuutta ja mielenkiintoa uutta kohtaan sekä myös oman ja muiden kulttuurien tiedostamista. Näillä edellytyksillä henkilölle kehittyy niin sanottu kulttuurien välinen kompetenssi, jonka avulla on mahdollista välttää väärinkäsityksiä ja konflikteja muiden kulttuurien edustajien kanssa. Kulttuurien välinen kompetenssi koostuu kolmesta osatekijästä: sisällöllisestä kompetenssista eli kulttuurien tietämyksestä, prosessikompetenssista eli tilannesidonnaisesta kulttuuriosaamisesta sekä diskurssikompetenssista eli kyvystä tulkita yhteiskunnassa vallitsevaa kielenkäyttöä. (Frisk yms. 2005, 106-107.)

Sisällöllinen kompetenssi tarkoittaa tuntemusta omasta sekä muiden kulttuurien ominaispiirteistä, jotka esimerkiksi liittyvät kielenkäyttöön, historiaan, perinteisiin, arvoihin, tapuihin, tapoihin, toimintamalleihin, sukupuolirooleihin sekä kulttuurille ominaisiin elinympäristöihin. Prosessikompetenssi taas tarkoittaa tunneälyä muun kulttuurin suhteen eli kykyä asettautua kulttuurin edustajan asemaan ja käsitellä omia tunnereaktioita, joita toinen kulttuuri aiheuttaa. Diskurssikompetenssi taas tarkoittaa kykyä huomata yleisessä kielenkäytössä esiintyvät yleistyksiset ja luokittelut. Näillä kuvataan usein toisen kulttuurin edustajat erilaisina ja vuorovaikutus koetaan ongelmia aiheuttavina sekä toimintamallit koetaan johtuvan kulttuuritaustasta. (Frisk yms 2005 106-107.) Maahanmuuton ja monikulttuurisuuden lisääntyessä yhä useammalta edellytetään kompetenssi osaamista ja ymmärrystä kulttuurien ominaispiirteistä.

Kommenteissa ilmennyt vihapuhe ja rasismi luovat ilmapiiriä, jossa kiistetään erilaisten ihmisten asema tasavertaisina yhteisömme jäseninä. Taustalla voivat olla yksilön tai yhteisön tunteet sekä myös ajatukset epäoikeudenmukaisuudesta, ulkopuolisuudesta tai merkityksettömyydestä. Kommentoijalla voi olla myös esimerkiksi kokemus yhteiskunnasta, joka ei arvosta tai huolehdi. Keskustelupalstalla kommentointi voi myös olla keino purkautua anonymisti joutumatta vastuuseen omista sanoistaan.

Sosiaalinen media on kenties uusi väline tulla kuulluksi ja olla äänessä. Sosiaalisen median käyttäjillä olisi tärkeä olla tiedossa medialukutaitoa sekä mediakäyttäytymistä. Tutkimuksen perusteella keskustelupalstoilla katoaa usein harkintakyky sekä empatia kyky eli kyky asettua toisen ihmisen asemaan. Harkintakyvyn sekä empatian puute voisi mahdollisesti johtaa vihapuheeseen.

Maahanmuuttokeskustelussa huomioitavaa myös on, että maahanmuuttajat eivät itse pääse mukaan keskusteluihin esimerkiksi siksi, koska he eivät puhu Suomea. Vihapuhekeskusteluun tulisi ottaa mukaan myös vihapuheen kohteet, koska olisi tärkeää, että syntyisi aitoa keskustelua sekä kohtaamisia. Dialoginen keskustelu antaa mahdollisuuden ajatuksien vaihtoon, sekä on tärkeää muistaa, että maahanmuuttaja on muutakin kuin kulttuurinsa edustaja. Maahanmuuttajan käytöksestä ei tulisi tehdä oletuksia siitä mikä liittyy hänen kulttuuriinsa ja mikä hänen persoonaansa. Vihapuheeseen on reagoitu monella tasolla esimerkiksi erilaisilla vihapuhetta vastustavilla kampanjoilla. Myös esimerkiksi MTV on sulkenut toistaiseksi kommentoinnin turvapaikka- tai maahanmuuttoaiheisissa uutisissa. Pakolaiskriisi on synnyttänyt MTV:n mukaan ylikiihkeää kommentointia ja vihapuhetta MTV:n keskustelupalstoilla. (MTV 2016.)

Etiikka tarkastelee asioita ja ilmiöitä moraalisesta näkökulmasta. Tällöin ollaan siis kiinnostuneita siitä, mikä on hyvää, oikein, hyväksyttävää ja sallittua tai pahaa, väärin, tuomittavaa ja kiellettyä. Etiikka edellyttää, että asioita voidaan tarkastella moraalisesta näkökulmasta. (Pietarinen & Launis 2002, 45-46.) Olennaista tutkimuksessani on se, että käsitykset joita opinnäytetyössäni kuvaan, eivät ole yleistettävissä koko väestöön. Mielestäni ei ole eettisesti oikein nostaa tutkimuksen tuloksia erityiseen eettiseen tarkasteluun.

8 POHDINTA

”Yhdenvertaisuus on Suomessa perusoikeus. Kaikilla ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen, työntekoon, palvelujen saamiseen sekä hyvään ja miellyttävään elämään.” (L 1325/2014.) Maahanmuuttajilla on täysin samat oikeudet peruspalveluihin kuin valtaväestöön kuuluvilla suomalaisillakin. Toisaalta todellisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi voidaan kuitenkin toisinaan tarvita myös erityisiä toimenpiteitä ja erityiskohtelua, joka mahdollisesti voi aiheuttaa suomalaisissa epäreiluuden tunnetta.

”Ilmiönä vihapuhe ei ole uusi. Esimerkiksi Hitlerin ajan Saksassa juutalaisia vastaan kohdistettiin vihapuhetta ja propagandaa. Tällä hetkellä suomalaisessa ja eurooppalaisessa keskustelussa esillä oleva vihapuhe koskee erityisesti maahanmuuttoa, monikulttuurillisuutta ja islamin uskoa.” (Pöyhtäri yms. 27.) Vihapuhetta ilmenee jokapäiväisessä arjessa ja tulevaisuudessa olisi tärkeää löytää keinoja, joilla vihapuheeseen voisi puuttua ja miten sitä voisi ehkäistä. Vihapuheella on monia eri muotoja ja myös vihapuheella on seurauksia. Myös poliiseilla ja muilla viranomaisilla tulisi olla välineitä, kykyä sekä erityisesti tahtoa puuttua vallitsevaan vihapuheeseen. Sosiaalisella medially on tänä päivänä suuri merkitys ihmisten kommunikoinnissa ja tiedon hankinnassa. Tulevassa tutkimuksessa voisi olla mielenkiintoista selvittää, mikä on sosiaalisen median rooli ja vastuu vihapuheen syntymisessä sekä sen estämisessä.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1995. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Baghbani Kiamars, 2014. Miksi aina maahanmuuttajat? Viro: Kulttuuritarha Ry.

Facebook: Rajat kiinni! – kansanliike.

Saatavilla: <https://www.facebook.com/groups/rajat.kiinni.kansanliike/>

Frisk, Outi & Tulkki, Heikki 2005. Kulttuuriavain. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Himanen Markus, Könönen Jukka, 2010. Maahanmuuttopoliittinen sanasto. Helsinki: Like.

Huttunen Laura, Rastas Anna, Löytty Olli, 2005. Suomalainen vieraskirja, kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino.

Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. ja Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOY.

Jauhiainen, E. 2004. Tehtävärakenteiden kehittämiskokeilut. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva KANSAINVÄLINEN YLEISSOPIMUS

Kaksplus keskustelupalsta. Viitattu 9.10.2016. Saatavavilla: <http://www.kaksplus.fi/>

Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386. Helsinki: Oikeusministeriö. Viitattu 15.10.2016. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Maahanmuuttovirasto 2016. ”Turvapaikka Suomesta”. Viitattu 10.11.2016. Saatavilla: http://www.migri.fi/turvapaikka_suomesta

Metsämuuronen, Jari 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. International Methelp.

MTV 2016. ”MTV Uutiset sulkee osan verkkokeskustelusta – tarkoitus suitsia vihapuheen määrää”. Viitattu 15.11.2016. Saatavilla:

http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/mtv-uutiset-sulkee-osan-verkkokeskustelusta-tarkoitussuitsia-vihapuheen-maaraa/5290206

Paananen, Risto 2009. Kotoutumiskaari piirtää reitin uuteen maahan. Monitori – maahanmuuttoasioiden ammattilehti, nro 4/2009. Helsinki: Sisäasiainministeriö, 6.

Pakolaisneuvonta 2016. ”Käsitteitä ja pakolaistilastoja maailmalta”. Viitattu 12.11.2016. Saatavilla: http://www.pakolaisneuvonta.fi/index_html?lid=106&lang=suo

Pakolaisneuvonta 2016. ”Turvapaikanhakijan asema Suomessa”. Viitattu 12.11.2016. Saatavilla: http://www.pakolaisneuvonta.fi/index_html?lid=66&lang=suo

Pakolaisten oikeusasemaa koskeva YLEISSOPIMUS. 77/1968. Helsinki: Oikeusministeriö. Viitattu 15.10.2016. Saatavilla: http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1968/19680077/19680077_2

Juhani Pietarinen, Veikko Launis, Risto Pelkonen, Karjalainen Sakari, 2002. Tutkijan eettiset valinnat. Helsinki: Gaudeamus.

Pehkonen, Aini 2006. Maahanmuuttajan kotikunta. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy

Pönkä, Harto 2014. Sosiaalisen median käsikirja. Docendo.

Pöytäkirja 2013. Haara Paula, Raittila Pentti, 2013. Vihapuhe sananvapautta kaventamassa. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Rikoslaki 19.12.1889/39. Viitattu 1.11.2016. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sisäministeriö 2016. ”Maahanmuutto ja maahanmuuttopolitiikka”. Viitattu 16.10.2016. Saatavilla: <http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto>

Suomi 24 keskustelupalsta. Viitattu: 10.10.2016. Saatavilla: <http://www.suomi24.fi/>

Tuomi Jouni, Sarajärvi Anneli, 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohje 17.1.2005 0/3/2005 TM. Viitattu 12.11.2016. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/540001/>

UNHCR 2016. ”Pääasiallinen toiminta”. Viitattu 10.10.2016. Saatavilla: <http://www.unhcr-northerneurope.org/where-we-work/finland/tietoa-suomeksi/paaasiallinen-toiminta/>

Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301. Helsinki: Oikeusministeriö. Viitattu 15.10.2016. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>

Vauva.fi keskustelupalsta. Viitattu: 10.10.2016. Saatavilla: www.vauva.fi/

Valtonen Kathleen. 1999. Pakolaisten integroituminen Suomeen 1990-luvulla. Työhallinjakaisuja 228. Helsinki: Työministeriö.

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. Helsinki: Oikeusministeriö. Viitattu 27.10.2016. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Yle 2016. Viitattu 15.11.2016. ” Polttopulloja ja katon poraamista – Poliisi: Vastaanottokeskuksiin iskevät Suomessa humalaiset rasistit”. Saatavilla: <http://yle.fi/uutiset/3-8549219>